

23 בינואר 2024

לכבוד,
חבר הכנסת אמיר אוחנה
יו"ר הכנסת
yor@knesset.gov.il

הנדון: דרישה לפעול כנגד ביטויים מסיתים בכנסת

- אני פונה אליך מטעם מכון זולת לשוויון זכויות אדם בבקשה כי תפעל באופן יזום לריסון השיח המסית לאלים בכנסת ישראל, ובפרט למניעת התבטאויות הקוראות להשמדה או לטרנספר של פלסטינים.
- כפי שמראה המחקר המקיף שפרסם מכון זולת בשבוע שעבר, אחרי שהאבק ישקע – הסכנות בנרמול שיח הטרנספר¹, החל מהשביעי באוקטובר '23, אנו עדים לפריצת גבולות השיח הלגיטימי על ידי נבחר ציבור, באופן המסכן את יסודות הדמוקרטיה ואת החוסן הלאומי של ישראל, את ביטחון המדינה ואת יחסי החוץ שלה.
- התבטאויות קיצוניות מצד נבחר ציבור בישראל, אשר קוראות במפורש או במשתמע לפגיעה מכוונת בבלתי מעורבים ברצועת עזה או לגירושם מבייתם², קוראות למעשה להפרת החוק הישראלי והבינלאומי כאחד וחותרות תחת ערכיה של מדינת ישראל כמדינה דמוקרטית. הנרמול של התבטאויות אלו, שרק הולכות ומתרבות, מביא לשיח קיצוני, אלים ומסוכן, אשר אינו מותר כל מרחב לביקורת על פעולות ישראל או לדיון ציבורי בהשלכותיהן.
- שיח הטרנספר הרווח כיום גובה מישראל מחירים כבדים מאד, פנימיים וחיצוניים. הוא מפורר את החברה הישראלית, מחריף את הקיטוב החברתי בין יהודים לערבים ושוחק עד דק את מעט האמון שנותר במוסדות המדינה וביכולתם להגן על זכויות המיעוט. כלפי חוץ, שיח הטרנספר מייצר תחושות שליליות ברחבי העולם ומסייע ליצירת אווירה אנטי-ישראלית ולגיטימציה לסנטימנטים אנטישמיים. הוא מייצר נזקים כבדים גם ליחסינו עם העולם הערבי, שבו קיימת מלכתחילה התנגדות ציבורית נרחבת לנורמליזציה ללא עצמאות לעם הפלסטינים, וכעת נוסף לה החשש מגלי הגירה גדולים, בפרט במצרים. בקרב הפלסטינים השיח הקיצוני מלבה פחדי אמת ומייצר נחישות גדולה יותר להתנגד לכיבוש בכל אמצעי. בנוסף לכל אלו, התבטאויות הבכירים גם מחזקות את התשתית הראייתית להאשמת ישראל בפשעי מלחמה חמורים, בהאג ובמקומות אחרים.

¹ תמר פלדמן, אחרי שהאבק ישקע – הסכנות בנרמול שיח הטרנספר, מכון זולת (11.1.2024).
² בן סמואלס ויהונתן ליס, ארה"ב: דברי סמוטריץ' וכן גביר על הגירת פלסטינים מהרצועה חסרי אחריות, הארץ (2.1.2024); מורן אזולאי, בן גביר קרא לחזור לגוש קטיף, ynet (1.1.2024); צריך להשמיד את כל העזתים? ח"כ מהליכוד עורר סערה, מעריב (3.1.2024).

5. פנייתה של דרום אפריקה לבית המשפט הבינלאומי לצדק (ICJ) בטענה כי ישראל מפרה את האמנה הבינלאומית למניעת ולענישת הפשע השמדת עם, ביססה את היסוד הנפשי, כלומר הכוונה להשמיד, על אוסף הצהרותיהם של בכירים בשלטון והעובדה כי ישראל אינה פועלת כדי להעניש את המסיתים לאלמות.
6. קביעת גבולות השיח הלגיטימי היא צעד ראשון והכרחי ללקיחת אחריות מחודשת לגורלה של מדינת ישראל. היכולת של ישראל להיות שותפה לגיטימית ב"משפחת העמים", לקיים יחסי חוץ תקינים ולהיאבק באנטישמיות הגואה, תלויה בהוכחה שהחברה הישראלית לא נותנת לגיטימציה לדיבור על טרנספר והשמדה. גם היכולת לקיים חברה שוויונית ובריאה כאן תלויה בכך שנפסיק "להרעיל את הבאר" בביטויים מסיתים ואלים הפוגעים במרקם החברתי ובביטחון האזרחים.
7. החסינות ממנה נהנים חברי כנסת על הבעת דעותיהם במסגרת מילוי תפקידם חשובה כדי להגן על חופש הביטוי של נבחרים וציבור ולאפשר להם לייצג נאמנה את ציבור הבוחרים שלהם, אולם כמובן שאינה מוחלטת. כאשר אינטרסים ציבוריים כבדי משקל מתנגשים עם ההגנה הרחבה על חופש הביטוי, יש לדעתנו לפעול כדי לסמן את גבולות השיח, גם של נבחרים וציבור.
8. אנו במכון זולת סבורים כי השכיחות הגוברת של ביטויי ההסתה והאלימות ונזקיהם הנרחבים מחייבים צעדים חריפים ומהירים, על מנת לקבוע את גבולות השיח הלגיטימי ולמנוע הקצנה נוספת. ליושב ראש הכנסת תפקיד חשוב ומרכזי בסימון גבולות אלו, מתוקף אחריותו לשמור על כבודה של הכנסת ועל נורמות ההתנהגות הפרלמנטריות.
9. על כן, אנו פונים אליך בבקשה כי:
  - א. תפרסם הנחיות ברורות ומחייבות לחברי הכנסת באשר לחובתם לשמור על גבולות השיח הסבירים ולהימנע מביטויים מסיתים או מקריאות להפרת הדין הישראלי או הבינלאומי.
  - ב. תפעיל את סמכותך לפסול הצעות חוק גזעניות או כאלו החותרות תחת עקרונות הדמוקרטיה.
  - ג. תנחה את ועדת האתיקה לדון בהתבטאויות קיצוניות, ובפרט כאלו המסיתות לאלמות או לגזענות או שקוראות להפרת הדין הישראלי או הבינלאומי, ולהשית סנקציות על חברי הכנסת האחראיים להן.
10. לתשובתך הדחופה אודה.

בברכה,
עינת עובדיה
מנכ"לית מכון זולת